

Załącznik
do uchwały Nr /2024
Rady Powiatu w Augustowie
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE AUGUSTOWSKIM
na lata 2025-2027**

POWIAT AUGUSTOWSKI

Augustów 2024 r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE AUGUSTOWSKIM NA LATA 2025-2027**

<u>Spis treści:</u>	Strona
I. Wprowadzenie	3
II. Podstawy prawne Programu	4
III. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	4
1. Zadania gminy	5
2. Zadania powiatu	6
3. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	8
IV. Diagnoza rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Augustowskim	11
V. Instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Augustowskim	16
VI. Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna w Powiecie Augustowskim	18
VII. Działania związane ze wspieraniem rodziny i systemu pieczy zastępczej prowadzone przez gminy Powiatu Augustowskiego	19
VIII. Formy kontynuowania opieki nad pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej	22
IX. Mocne i słabe strony istniejącego systemu pieczy zastępczej	24
X. Cele Programu	27
XI. Zadania	28
XII. Limit zawodowych rodzin zastępczych w latach 2022-2024	30
XIII. Źródła finansowania Programu	30
XIV. Beneficjenci Programu	31
XV. Realizatorzy Programu	31
XVI. Monitoring i ewaluacja Programu	31

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami

(...)

*Preambuła ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest najlepszym środowiskiem do prawidłowego rozwoju i wychowania dziecka. W razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną, dziecko ma prawo do opieki i wychowania, w szczególności w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Rolą systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa. Podczas pobytu w pieczy zastępczej powinny być respektowane prawa dziecka między innymi prawo do powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień oraz pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia.

Obowiązujące regulacje prawne wykazują charakter prorodzinny, w którym system opieki nad dzieckiem osamotnionym opiera się przede wszystkim na założeniu, iż w sytuacjach wymagających przejścia od rodziców biologicznych ich obowiązków, należy szukać rozwiązań najbardziej zbliżonych do środowiska naturalnego.

Podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.). Powiat Augustowski Uchwałą Rady Powiatu Nr 200/XXV/2021 z dnia 30.12.2021 r. przyjął Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Augustowskim na lata 2022 - 2024, który realizowany był przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie. W związku z upływem okresu obowiązywania Programu, został opracowany nowy dokument, który uwzględnił dotychczasowe doświadczenia w zakresie organizowania opieki i wychowania w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

Niniejszy program zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej w Powiecie Augustowskim, określa kierunki działań w perspektywie 3 - letniej oraz ustala priorytety, a

także zakres prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej na terenie Powiatu Augustowskiego.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

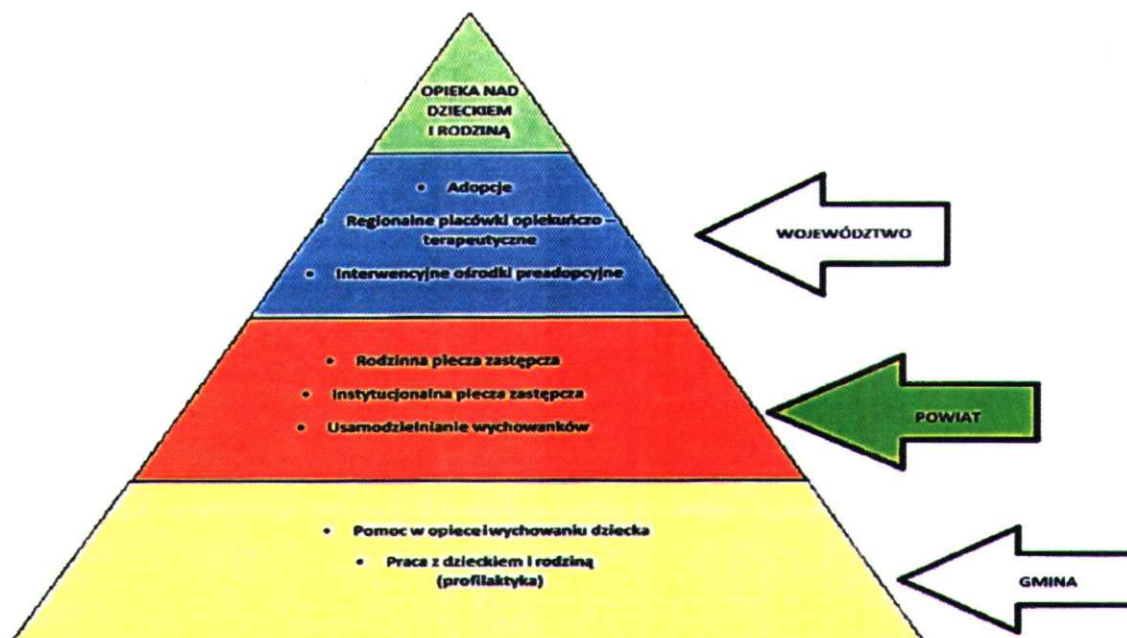
1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
2. Konwencja o Prawach Dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107);
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r. poz. 954 z późn. zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720 z późn. zm.);
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2452).

III. ZADANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) podzieliła kompetencje w zakresie wsparcia rodziny.

1. Zadania gminy

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

2. Zadania powiatu:

1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;

2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;

4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;

5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;

6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

a) grup wsparcia,

b) specjalistycznego poradnictwa;

8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;

9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

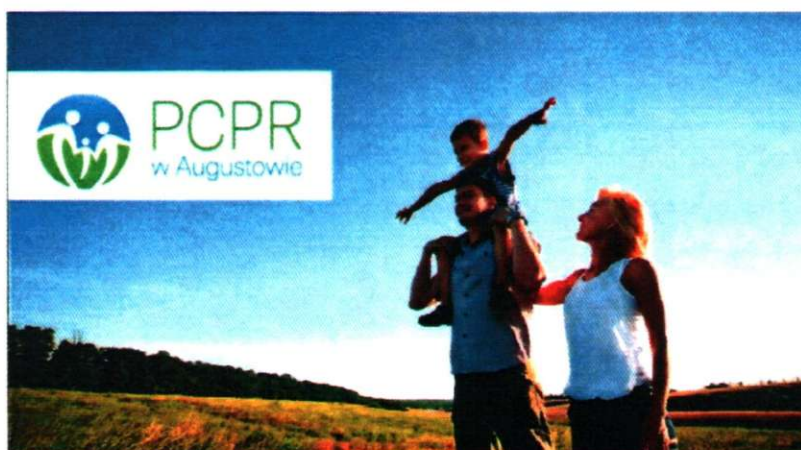
10) wprowadzanie, aktualizacja i usuwanie danych w rejestrach:

a) wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

- b) wykaz osób posiadających pozytywną i negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - c) wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - d) wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe;
 - e) wykaz rodzinnych domów dziecka;
 - f) wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych;
 - g) wykaz osób usamodzielnianych.
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Zgodnie z art. 76 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest

wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 13/2011 z dnia 3 października 2011 roku Starosty Augustowskiego **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.**

3. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej:

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 3a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 14a) zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;

18) wprowadzanie, aktualizacja i usuwanie danych z rejestrów o których mowa w art. 38 d ust. 1, t.j.:

a) wykazu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

b) wykazu osób posiadających pozytywną i negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

c) wykazu kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

d) wykazu rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe;

e) wykazu rodzinnych domów dziecka;

f) wykazu placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych;

g) wykazu osób usamodzielnianych.

Organizator zatrudnia Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, do którego należy w szczególności:

1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;

2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;

3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. W Powiecie Augustowskim na dzień 31.10.2024 r. funkcjonowało 61 rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, a PCPR w Augustowie zatrudnia 3 koordynatorów.

Do obowiązków koordynatora należy także systematyczne podnoszenie swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i samokształcenie. Natomiast jego prawem jest korzystanie z poradnictwa zawodowego, mającego na celu zachowanie i wzmocnienie jego kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

IV. DIAGNOZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE AUGUSTOWSKIM

Rodzinna Piecza Zastępcza

... dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia...

(Konwencja o Prawach Dziecka)

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:

- spokrewniona (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- niezawodowa (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2. rodzinny dom dziecka,

3. rodziny pomocowe (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

Rodziny zastępcze wszelkiego typu tworzone są w celu zapewnienia pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodziców z różnych powodów, najczęściej ich niezaradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych spowodowanej alkoholizmem lub innymi uzależnieniami, ubóstwa, sieroctwa, czy ciężkich chorób. Dziecko pozbawione opieki rodziców z wyżej wymienionych przyczyn powinno być umieszczone w rodzinie zastępczej, a dopiero w sytuacji braku takiej możliwości w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Powody umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej

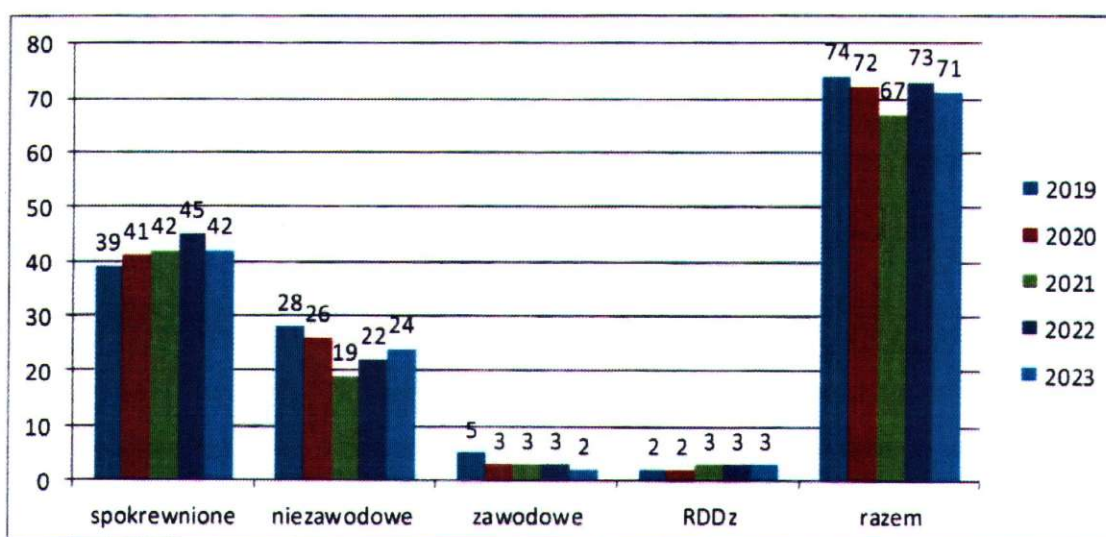
Analizując zgromadzoną przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie dokumentację stwierdza się, iż na w latach 2021-2023 najczęstszymi przyczynami umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych było:

Powód umieszczenia	2021	2022	2023
Uzależnienie rodziców od alkoholu lub środków psychoaktywnych	57	58	55
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	10	9	11
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	4	3	2
inne	26	21	20

4.1. Liczba form rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Augustowskim ogółem w latach 2019-2023.

Typ rodziny rok	2019	2020	2021	2022	2023
spokrewnione	39	41	42	45	42
niezawodowe	28	26	19	22	24
zawodowe	5	3	3	3	2
rodzinny dom dziecka	2	2	3	3	3
razem	74	72	67	73	71

4.2. Wykres: Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Augustowskim ogółem w latach 2019 – 2023.

Analiza obecnego stanu rodzinnych form pieczy zastępczej pokazuje, że w okresie od 2019 roku do 2023 roku nieznacznie spadła liczba rodzin zastępczych funkcjonujących w Powiecie Augustowskim z 74 w 2019 roku do 71 w 2023 roku. W okresie tym najmniej rodziny zastępczych odnotowano w 2021 roku – 67 rodzin. Największy spadek odnotowano wśród rodzin zastępczych niezawodowych w roku 2021 było tych rodzin 19, gdy 2 lata wcześniej było ich 28. Wzrost odnotowano wśród rodzin zastępczych spokrewnionych z dziećmi w latach 2019 - 2023: z 39 w 2019 roku do 42 w 2023 roku. Do sytuacji tej mógł przyczynić się fakt, że Sąd wydając postanowienie o umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną, kieruje się dobrem dziecka i kiedy jest to możliwe umieszcza je u osób

najbliższych (dziadkowie, dorosłe rodzeństwo) lub innych krewnych, w środowisku bliskim dziecku.

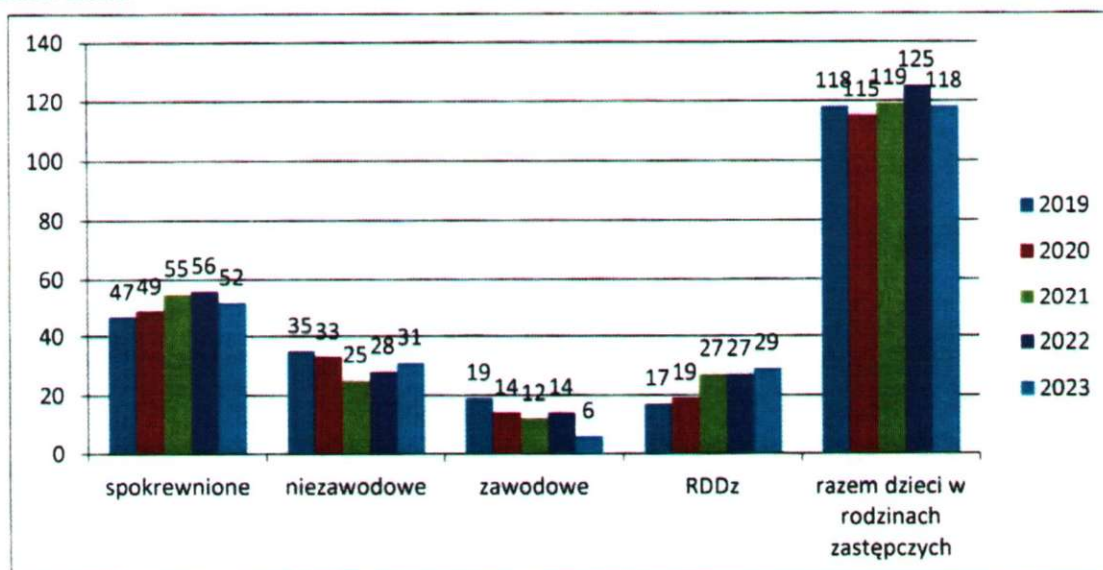
Sytuacja ta nie jest spowodowana zmianami przepisów, jest to raczej następstwo zmiany nastawienia do rodzicielstwa zastępczego - traktowanie tej formy pieczy zastępczej nie jako rozwiązania docelowego, a przede wszystkim czasowego, przejściowego.

W okresie od 2019 roku do 2023 roku spadła liczba rodzin zastępczych zawodowych z 5 w 2019 do 2 w 2023 roku. Barięą w rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej pozostaje brak kandydatów do pełnienia tej roli, co wynika z niedostatecznego wsparcia instytucjonalnego i niskich wynagrodzeń.

4.3. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Augustowskim w latach 2019-2023.

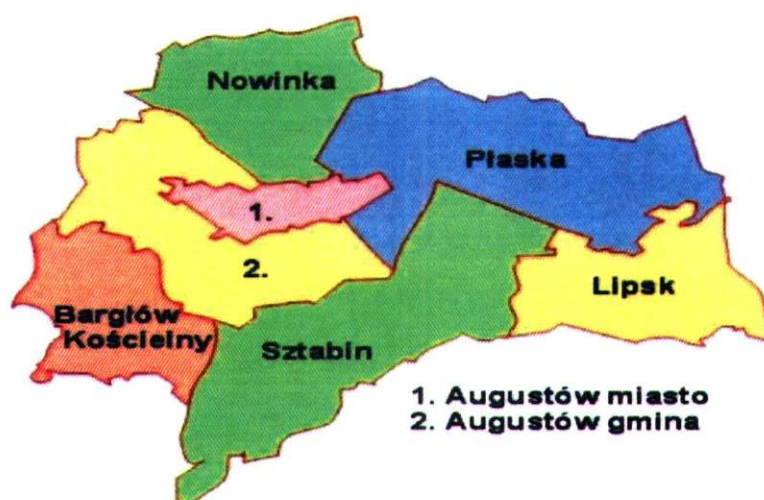
Typ rodziny / rok	2019	2020	2021	2022	2023
spokrewnione	47	49	55	56	52
niezawodowe	35	33	25	28	31
zawodowe	19	14	12	14	6
rodzinny dom dziecka	17	19	27	27	29
razem dzieci	118	115	119	125	118

4.4. Wykres: Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w Powiecie Augustowskim w latach 2019-2023.

W okresie od 2019 roku do 2023 roku liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych pozostawała na podobnym poziomie w 2019 roku było to 118 dzieci i w 2023 też 118. Mimo że rodzinna opieka zastępcza stanowi priorytetową formę pieczy zastępczej i jest kilkukrotnie tańsza od opieki instytucjonalnej maleje liczba rodzin zastępczych. Brakuje rozwiązań systemowych, które zachęciłyby więcej osób do tego typu pomocy. Nie chodzi tylko o wsparcie ekonomiczne, które jest istotne zwłaszcza w przypadku dzieci wymagających specjalistycznych wizyt lekarskich bądź terapii, ale również o wsparcie psychoedukacyjne i mentoringowe dla opiekunów, którzy wchodzą w zupełnie nową rolę.

W Powiecie Augustowskim zamieszkuje około 55 tysięcy mieszkańców. Powiat stanowi 7 gmin i w każdej z nich funkcjonują rodziny zastępcze.

4.5. Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci przebywających w pieczy zastępczej w gminach Powiatu Augustowskiego (wg stanu na 31.10.2024 r.).

Gmina	Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	Liczba dzieci
Augustów – miasto	35	52
Augustów - gmina	4	4
Lipsk	3	3
Bargłów	7	8
Sztabín	6	10
Nowinka	5	23
Płaska	1	5
Razem:	61	105

Z powyżej analizy wynika, że ponad 57% rodzin zastępczych w Powiecie Augustowskim mieszka na terenie Miasta Augustowa, a w rodzinach tych przebywa około 50% dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

V. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE AUGUSTOWSKIM

Dziecko, pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości znalezienia rodziny zastępczej, umieszczane jest w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Placówka zapewnia całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Całodobowy pobyt dziecka w placówce ma charakter przejściowy, do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej. W Polsce dąży się do ograniczenia roli instytucji w opiece zastępczej. Ogranicza się w prawodawstwie ilość miejsc w placówkach, jak również podwyższa wiek małoletnich, którzy w takich formach pieczy mogą przebywać i być w nich umieszczani. Wdrażanie tych ustawowych zapisów to tzw. deinstytucjonalizacja, czyli odchodzenie od instytucjonalnych form pieczy zastępczej na rzecz jej rodzinnych form.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) placówki opiekuńczo – wychowawczej,
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej,
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

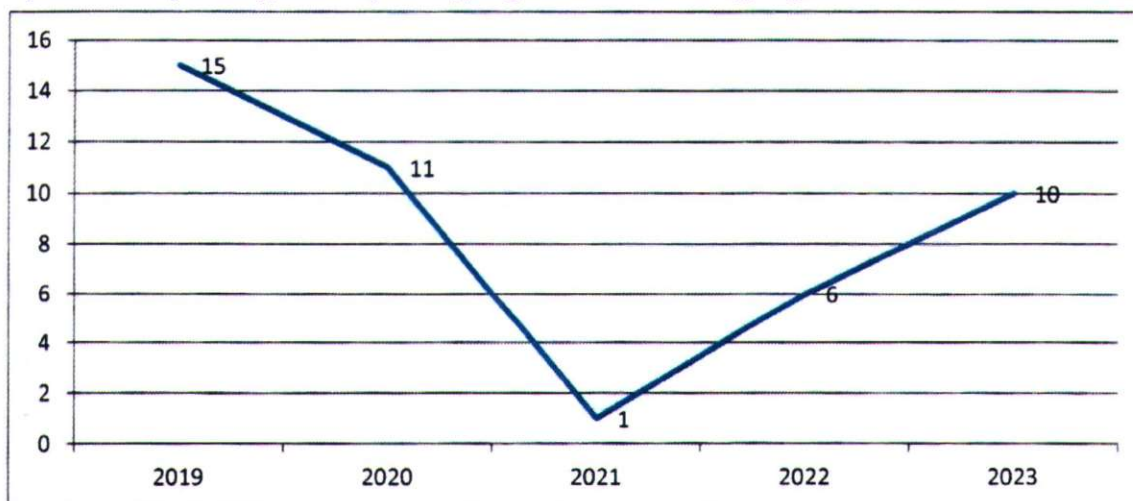
Placówki opiekuńczo – wychowawcze są prowadzone jako podmioty różnego typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego i rodzinnego. Wszystkie mają zabezpieczyć opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej.

W Powiecie Augustowskim funkcjonowała placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego – Rodzinny Dom Dziecka z siedzibą w Augustowie, ul. Wypusty 13, będąca jednostką organizacyjną Powiatu Augustowskiego, w której przebywało 5 dzieci z Powiatu Augustowskiego, która z dniem 30 listopada 2021 r. zakończyła działalność. Obecnie na terenie Powiatu Augustowskiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje postanowienia Sądu o umieszczaniu małoletnich w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poprzez umieszczanie dzieci w placówkach na terenie innych powiatów.

5.1. Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Augustowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, rodzinnego i interwencyjnego w latach 2019-2023.

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	15	11	1	6	10

5.2. Wykres: Liczba dzieci z Powiatu Augustowskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego i interwencyjnego w latach 2019-2023.

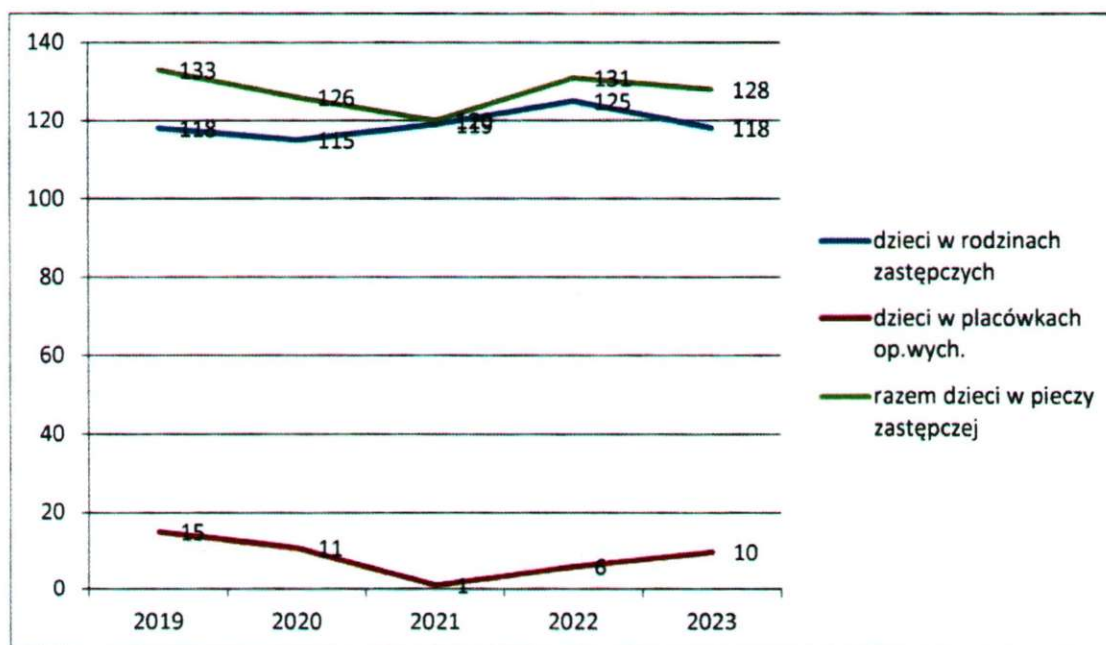
Z dokonanej analizy wynika, że w okresie od 2019 do 2021 roku spadła liczba dzieci pochodzących z Powiatu Augustowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, najwięcej dzieci przebywało w placówkach w 2019 roku – 15 osób, najmniej w 2021 roku - 1 osoba, a następnie wzrosła do 10 osób w 2023 roku.

VI. PIECZA ZASTĘPCZA RODZINNA I INSTYTUCJONALNA W POWIECIE AUGUSTOWSKIM

6.1. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych typu socjalizacyjnego, rodzinnego i interwencyjnego w latach 2019-2023.

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Dzieci w rodzinach zastępczych	118	115	119	125	118
Dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	15	11	1	6	10
Razem dzieci w pieczy zastępczej	133	126	120	131	128

6.2. Wykres: Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2019-2023.

Powiat zobowiązany jest do organizowania pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i też instytucjonalnej oraz do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie. W kosztach partycypują gminy, z których pochodzą dzieci proporcjonalnie do okresu pobytu dzieci w

pieczy zastępczej. Koszt utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej jest niższy niż w instytucjonalnej.

VII. DZIAŁANIA ZWIĄZANE ZE WSPIERANIEM RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ PROWADZONE PRZEZ GMINY POWIATU AUGUSTOWSKIEGO.

Wspieranie rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy do zadań własnych gminy i ma na celu podejmowanie planowanych i zintegrowanych działań przywracających zdolności do wypełniania tych funkcji. Praca z rodziną prowadzona jest głównie w formie usług asystenta rodziny, natomiast pomoc w opiece i wychowaniu prowadzona jest w formie:

- 1) placówek wsparcia dziennego;
- 2) rodzin wspierających.

Asystent rodziny jest znaczącym elementem systemu wspierania rodziny w środowisku. Może on zostać przydzielony rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze na wniosek pracownika socjalnego lub na mocy decyzji sądu rodzinnego. Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, radzenia sobie z zaburzeniami zachowania, itp.

Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić – funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno-monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywująco-aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę.

Wprowadzenie asystenta i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu ich odpowiedzialności za losy swojej rodziny, podniesienie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. W efekcie wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego, przy wsparciu wielu instytucji i organizacji, mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Placówki wsparcia dziennego

Ważną rolę w sferze pomocy w opiece i wychowaniu pełnią również placówki wsparcia dziennego. Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej, realizowanej przez wychowawców – pedagogów. Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczych może, przy współpracy asystenta rodziny, zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca jest to rodzina z bezpośredniego otoczenia dziecka, czyli np. sąsiedzi. Rodzina wspierająca pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W Augustowie działa pięć placówek wsparcia dziennego, które zapewniają opiekę dzieciom i młodzieży podczas czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych, pomoc w nauce, stałą pracę z rodziną dziecka. Jedna z placówek funkcjonuje przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Augustowie, pozostałe prowadzone są przez organizacje pozarządowe.

Placówki wsparcia dziennego działające na terenie Augustowa:

- Świetlica „Nasza Ostoja” przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Augustowie, ul. Nowomiejska 41,
- Społeczna Organizacja Przyjaciół Dzieci „Przystań” w Augustowie, ul. Tytoniowa 5,
- Katolickie Towarzystwo Służby Dzieciom „Hospicjum” w Augustowie, ul 29 Listopada 12,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddział w Suwałkach, ul. Wojska Polskiego 51 w Augustowie,
- Fundacja „Cordis” w Augustowie, ul. Jeziorna 31.

Dzieci uczęszczające do placówek wsparcia dziennego pochodzą ze środowisk wieloprotymowych, w których występuje między innymi: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, trudności w sprawowaniu właściwej opieki nad dziećmi, niewłaściwe wzorce w rodzinie. Praca z dziećmi wymaga dużej znajomości problemów występujących w rodzinach, umiejętności nawiązania współpracy z całymi rodzinami, a także inicjonowania wydarzeń ukazujących właściwe wartości niezbędne do prawidłowego funkcjonowania każdej rodziny.

Dzieci otrzymują pomoc w odrabianiu lekcji, posiłek, wsparcie emocjonalne. W placówkach wsparcia dziennego prowadzone są działania w ramach Podlaskich Dni Rodziny, organizowany jest wypoczynek zimowy i letni. Przedstawiciele placówek są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego, w sprawach indywidualnych uczestniczą w posiedzeniach grup roboczych. Ponadto wszystkie placówki uczestniczą w zbiórkach żywności organizowanych przez Stowarzyszenie Bank Żywności w Suwałkach.

Dzięki działalności placówek wsparcia dziennego wiele dzieci znalazło spokojne miejsce, w którym otrzymują to czego nie zapewnia im rodzina.

Rodzina wspierająca

Inną formą pomocy rodzinie wprowadzoną omawianą ustawą są rodziny wspierające, których zadaniem jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy współpracy z asystentem rodziny. Rodzina wspierająca ma aktywnie pomagać w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie wspieranej, a nie ją wyręczać. Formy takiej pomocy mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od ich inicjatywy oraz pomysłowości. Współpraca między rodzinami daje możliwość dzielenia się doświadczeniem i ukazywania praktycznych metod rozwiązywania problemów. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone rodzinom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą burmistrz zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

VIII. FORMY KONTYNUOWANIA OPIEKI NAD PEŁNOLETNIMI WYCHOWNKAMI PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Osoba, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej oraz osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Warunkiem do uzyskania pomocy jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji opracowanego wspólnie z opiekunem indywidualnego planu usamodzielnienia.

Osoba usamodzielniana może uzyskać pomoc:

- 1) pieniężną na usamodzielnienie,
- 2) pieniężną na kontynuowanie nauki,
- 3) rzeczową na zagospodarowanie,
- 4) prawną i psychologiczną,
- 5) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w uzyskaniu zatrudnienia.

Proces usamodzielnienia osób przebywających w pieczy rozpoczyna się co najmniej rok przed ukończeniem przez nią pełnoletności. Osoba usamodzielniana podejmuje wówczas decyzję o

wyborze opiekuna usamodzielnienia. Co najmniej na miesiąc przed pełnoletnością, w obecności opiekuna usamodzielnienia i pracownika PCPR sporządza Indywidualny Program Usamodzielnienia, który pozwala zaplanować dalszą drogę życiową osoby usamodzielnianej w obszarach: uzyskania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, poprawy warunków mieszkaniowych i aktywizacji zawodowej. W ramach wspierania osób przebywających w pieczy zastępczej w dążeniu do samodzielności poprzez realizację celów programu usamodzielnienia, podejmowane są działania wspierające, monitorujące i motywujące.

Wymaga podkreślenia, że ww. pomoc nie przysługuje, jeżeli osoba usamodzielniana przebywa w domu pomocy społecznej albo w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym lub przewlekle chorym.

Przyznawanie pomocy, o której mowa, należy do zadań powiatu. Pomoc przyznawana jest lub udzielana nie z urzędu, a jedynie na wniosek osoby usamodzielnianej.

O pomoc na usamodzielnienie może wystąpić osoba, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 3 lat – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- 1 roku – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Pomoc na kontynuowanie nauki

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznawana jest wówczas, gdy osoba usamodzielniana kontynuuje naukę:

- w szkole,
- w zakładzie kształcenia nauczycieli,
- w uczelni,
- na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia,
- u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Wysokość pomocy wynosi w tym wypadku nie mniej niż

759 zł miesięcznie i przysługuje ona zasadniczo w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

W określonych w ustawie przypadkach pomoc na kontynuowanie nauki bądź nie przysługuje, bądź – już przyznana – może zostać zawieszona. Pomoc taka nie przysługuje w przypadku, gdy osoba usamodzielniana:

- a) kontynuuje naukę w szkole ponadgimnazjalnej lub uczelni, która zapewnia nieodpłatną naukę i nieodpłatne pełne utrzymanie,
- b) bez uzasadnionych powodów zmieniła trzykrotnie, na tym samym poziomie kształcenia, szkołę, zakład kształcenia nauczycieli lub uczelnię, kurs lub przygotowanie do wykonywania zawodu,
- c) została umieszczona w zakładzie karnym.

Pomoc na usamodzielnienie

Pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielniania, jednorazowo lub w ratach, nie później jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia. W przypadku gdy osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie jest wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- a) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż 4998 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- b) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
 - nie mniej niż 9991 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
 - nie mniej niż 4998 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
 - nie mniej niż 2500 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie

Przyznanie pomocy na zagospodarowanie uzależnione jest od miesięcznego dochodu osoby usamodzielnianej. Wysokość dochodu uprawniająca do pomocy i sposób jej określania są w tym wypadku takie same, jak w przypadku pomocy na usamodzielnienie.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia. Pomoc oferowana jest w kwocie nie niższej niż 2272 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 4542 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

IX. MOCNE I SŁABE STRONY ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Wykwalifikowana kadra w systemie pieczy zastępczej, posiadająca wiedzę i doświadczenie (pedagog, trenerzy TUS, trenerzy PRIDE) w tym 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej ; ☐ Powołanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Augustowskim; ☐ Wielokierunkowe działania na rzecz pozyskiwania kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej i promowania idei rodzicielstwa zastępczego, np. kampanie informacyjne (promowanie rodzicielstwa zastępczego podczas imprez sportowych, organizacja dnia otwartego PCPR w Augustowie, rozpowszechnianie informacji dotyczących idei rodzicielstwa zastępczego poprzez ulotki, broszury, plakaty, w lokalnych mediach i na stronach internetowych); ☐ Zorganizowany system szkoleń i pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze; ☐ Możliwość uczestnictwa w grupie wsparcia dla rodzin zastępczych; ☐ Funkcjonowanie w Powiecie Augustowskim 3 rodzin zastępczych zawodowych oraz 3 rodzinnych domów dziecka; ☐ Podnoszenie kwalifikacji koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej poprzez 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Mała liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych; ☐ Niska efektywność działań na rzecz pozyskiwania nowych kandydatów na zawodowe i niezawodowe rodziny zastępcze oraz do prowadzenia rodzinnych domów dziecka (powoływanych w trybie art. 62 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej); ☐ Brak zintegrowanego systemu pieczy zastępczej, który w pełni wykorzystywałby potencjał podmiotów wchodzących w jego skład, w tym skonstruowanego modelu: współpracy między podmiotami wchodzącymi w skład systemu pieczy zastępczej, usamodzielniania wychowanków i kontroli nad podmiotami sprawującymi pieczę zastępczą; ☐ Brak określenia jasnych zasad współpracy między organizatorami pracy z rodziną a podmiotami sprawującymi pieczę zastępczą w zakresie powrotu dziecka do rodziny; ☐ Brak odpowiedniego wsparcia merytorycznego (np. w formie szkoleń) skierowanego do pracowników realizujących zadania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Augustowskiego; ☐ Niewystarczająca profesjonalizacja rodzin zastępczych w zakresie obejmowania

<p>udział w szkoleniach,</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, ☐ Organizowanie wyjazdów wakacyjnych, wycieczek edukacyjnych, zajęć w czasie wolnym od nauki dla dzieci z rodzin zastępczych (m.in. basen, lodowisko, kino); ☐ Pomoc w edukacji oraz rozwijanie zainteresowań dzieci przebywających w pieczy zastępczej poprzez dostęp do komputerów zakupionych w ramach projektu pt. "Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie pandemii COVID - 19"; ☐ Współpraca z fundacjami na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej; ☐ Funkcjonowanie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Augustowie (z terenu miasta pochodzi większość dzieci przebywających w pieczy zastępczej) zespołu ds. asysty rodzinnej, który zatrudnia 2 asystentów rodziny, psychologa i innych wykwalifikowanych specjalistów, ☐ Na terenie miasta Augustowa funkcjonuje 5 placówek wsparcia dziennego. ☐ Dostęp do pomocy specjalistycznej dla rodzin zastępczych (psychologicznej, psychoterapeutycznej, pedagogicznej, prawnej), ☐ Integracja rodzin zastępczych podczas organizowanych przez PCPR spotkań, ognisk, grupy wsparcia, pikników itp. ☐ Współpraca z placówkami oświatowymi, z Sądem Rejonowym- Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, ☐ Świątowanie Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. 	<p>pieczę zastępczą dzieci wymagających zastosowania specjalnych środków oddziaływania ze względu na ich niepełnosprawność lub trudności natury wychowawczej;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Brak psychologa i pedagoga wyłącznie do wsparcia rodzin zastępczych i kwalifikacji kandydatów; ☐ Brak organizacji pozarządowych wspierających funkcjonowanie pieczy zastępczej. ☐ Zbyt długi okres pobytu dzieci w pieczy zastępczej; ☐ Ograniczony dostęp do wolnych zasobów lokalowych gmin i powiatu w dobrym stanie technicznym na potrzeby rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej; ☐ Brak mieszkań chronionych ułatwiających usamodzielnianie wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą; ☐ Brak zaplecza do prowadzenia szkoleń i warsztatów; ☐ Brak psychiatry dziecięcego pracującego na terenie Powiatu Augustowskiego, ☐ Brak dostępu do diagnozy specjalistycznej FASD i wsparcia w tym kierunku; ☐ Brak motywacji niektórych rodzin zastępczych do udziału w szkoleniach podnoszących ich kompetencje wychowawcze. ☐ Niskie zainteresowanie rodzin zastępczych ofertą wsparcia specjalistycznego; ☐ Niska motywacja rodzin biologicznych w celu powrotu dzieci do środowiska naturalnego;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Możliwość pozyskania kandydatów na 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niepewność środków zewnętrznych

<p>nowe rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Możliwość pozyskania i wykorzystania środków finansowych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego; ☐ Zasoby ludzkie (profesjonalizm w obszarze wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej); ☐ Współpraca z ośrodkiem adopcyjnym; ☐ Dodatkowe wsparcie finansowe: dodatek wychowawczy dla dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, świadczenie z programu Dobry Start. ☐ Budowanie społecznej świadomości w celu pokazania znaczenia rodziny zastępczej dla dzieci pozbawionych prawidłowo funkcjonującego środowiska rodzinnego. 	<p>(fundusze unijne, rządowe, regionalne);</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Trudności we współpracy międzyinstytucjonalnej w szczególności na poziomie miasta i poziomie lokalnym wynikająca z nieprecyzyjnych przepisów skutkujących różnorodną interpretacją zapisów ustawy; ☐ Brak świadomości społecznej na temat znaczenia rodzicielstwa zastępczego; ☐ Wypalenie zawodowe i emocjonalne rodzin zastępczych zawodowych oraz pracowników jednostki; ☐ Wzrost zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży (przemoc fizyczna, psychiczna, uzależnienia); ☐ Zagrożenia wynikające z rozwoju nowej technologii. ☐ Problemy wychowawcze w pieczy zastępcze spowodowane trudnymi doświadczeniami; ☐ Problemy zdrowotne dzieci w pieczy zastępczej. ☐ Brak dostępu do lekarzy specjalistów oraz specjalistycznej diagnozy.
--	---

X. CELE PROGRAMU

Cel główny : stworzenie warunków dla skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na rodzinne jej formy.

Cele szczegółowe:

- 1) rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej w wypełnianiu ich funkcji;
- 3) zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych w ramach limitu;
- 4) tworzenie stosownie do potrzeb i możliwości powiatu rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka;
- 5) pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych;
- 6) utworzenie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej z wykorzystaniem potencjału

podmiotów wchodzących w jego skład;

- 7) wspólne i partycypacyjne opracowanie zasad współpracy (ponad rozwiązania ustawowe) z organizatorami pracy z rodziną a organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej,
- 8) organizowanie i finansowanie wsparcia merytorycznego skierowanego do pracowników realizujących zadania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Augustowskiego.

XI. ZADANIA

1.	cel szczegółowy: rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej		
	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1.1.	Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez: - rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, plakatów, artykułów i ogłoszenia w lokalnych mediach, publikacja ogłoszeń i informacji na stronie internetowej PCPR w Augustowie oraz Starostwa Powiatowego w Augustowie, rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na imprezach sportowych oraz rodzinnych, zorganizowanie kampanii z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, organizowanie Dnia Otwartego w PCPR.	PCPR	Zadania ciągłe
1.2.	Prowadzenie naboru kandydatów na rodziny zastępcze, diagnozowanie kandydatów, organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	PCPR	Zadanie ciągłe
1.3.	Współpraca z Sądem oraz właściwymi ośrodkami pomocy społecznej w zakresie rodzicielstwa zastępczego	PCPR Sąd Rejonowy w Augustowie OPS	Zadanie ciągłe
1.4.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej: bezpłatne uczestnictwo w zajęciach na pływalni miejskiej, lodowisku, w kinie. Organizowanie wycieczek krajoznawczo-integracyjnych, wypoczynku wakacyjnego i feryjnego.	PCPR Pozyskiwanie środków z projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych i organizacji pozarządowych	Zadanie ciągłe
2.	cel szczegółowy: zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom i rodzinnym		

formom pieczy zastępczej w wypełnianiu ich funkcji			
	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
2.1.	Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym w formie: utworzenia i prowadzenia grup wsparcia, poradnictwa specjalistycznego i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	PCPR PPP-P Gabinet psychologiczny	Zadanie ciągłe
2.2.	Prowadzenie zajęć wspierających rozwój społeczny i emocjonalny dzieci z pieczy zastępczej (Trening Umiejętności Społecznych, Budowanie więzi po traumie wczesnodziecięcej)	PCPR	2025-2027
2.3.	Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia koordynatorów (1 koordynator na 15 rodzin zastępczych)	PCPR	Zadanie ciągłe
2.4.	Zapewnienie rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka pomocy psychologiczno-pedagogicznej – zatrudnienie psychologa i pedagoga 2 etaty	PCPR	2025-2027
2.5.	Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy	PCPR	Stosownie do potrzeb
2.6.	Wspieranie finansowe rodzin zastępczych	PCPR	Zadanie ciągłe
2.7.	Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe	PCPR	Zgodnie z potrzebami
2.8.	Organizowanie/zapewnienie specjalistycznych szkoleń dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR	Zgodnie z potrzebami
2.9	Współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej ze środowiskiem lokalnym, w tym asystentami rodziny na rzecz wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej w wypełnianiu ich funkcji	PCPR OPS Sąd Rejonowy Instytucje oświatowe Służby zdrowia Kościoł i inne związki wyznaniowe Organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe
3.	cel szczegółowy: tworzenie stosownie do potrzeb i możliwości powiatu rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka;		
	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
3.1.	Przekształcanie rodzin zastępczych wielodzietnych w rodzinne domy dziecka	PCPR	Zadanie ciągłe
3.2.	Zawieranie umów z rodzinami zastępczymi	PCPR	Zadanie

	zawodowymi w ramach limitu		ciągłe
3.3.	Finansowanie funkcjonowania rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka	PCPR	Zadanie ciągłe
4.	cel szczegółowy: pomoc w usamodzielnianiu wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych;		
	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
4.1.	Tworzenie i realizacja programów usamodzielnienia	PCPR, rodzina zastępcza, RDDz	Zadanie ciągłe
4.2.	Wsparcie dla osób usamodzielnianych (pomoc psychologiczna, pedagogiczna, prawna)	PCPR	Zadanie ciągłe
4.3.	Wsparcie finansowe, rzeczowe osób usamodzielnianych, praca socjalna	PCPR	Zadanie ciągłe
4.4.	Wdrażanie i realizacja projektu w ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluceniem społecznym	PCPR	Zadanie ciągłe
4.5.	Prowadzenie działalności informacyjnej dla młodzieży, która będzie wchodzić na rynek pracy dotyczącej ofert i form zatrudnienia możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych i zdobywania doświadczenia zawodowego	Powiatowy Urząd Pracy w Augustowie	Zadanie ciągłe
4.6.	Współpraca z właściwymi gminami, ośrodkami pomocy społecznej na rzecz osób usamodzielnianych	Urząd Miejski w Augustowie Urzędy Gmin OPS	Zadanie ciągłe

XII. LIMIT ZAWODOWYCH RODZIN ZASTĘPCZYCH W LATACH 2025 - 2027

	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027
Liczba zawodowych rodzin zastępczych	6	8	10

XIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025 – 2027 będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu augustowskiego,
- z budżetu państwa w ramach dotacji celowych na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej,
- z budżetu państwa w ramach dotacji celowych na dofinansowanie zadań z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

- z budżetów samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków poniesionych na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu augustowskiego,
- z odpłatności rodziców biologicznych,
- pozyskane z programów, głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- pozyskane z programów z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

XIV. BENEFICJENCI PROGRAMU

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej;
2. Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka;
3. Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
4. Osoby usamodzielniane;
5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
6. Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

XV. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie przy współpracy:

- ✓ Rodzin zastępczych;
- ✓ Rodzin pomocowych;
- ✓ Placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- ✓ Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej;
- ✓ Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego;
- ✓ Organizacji pozarządowych, Kościołów i związków wyznaniowych

XVI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację,

przez koordynatora programu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie, w celu oceny czy program osiąga założone cele.

Ocena realizacji poszczególnych działań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027 obejmuje okres roczny.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie zwróci się z wnioskiem do instytucji odpowiedzialnych za realizację o przesłanie **do dnia 28 lutego** każdego roku w wersji elektronicznej i papierowej informacji o realizacji poszczególnych zadań wynikających z realizacji Programu za rok ubiegły.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie sporządzi zbiorczą informację z realizacji Programu i będzie co roku przedkładał ją Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu w Augustowie w terminie **do dnia 31 marca** każdego roku.

